

Trung tâm Điện lực Vĩnh Tân: Thúc đẩy kinh tế tuần hoàn trong ngành năng lượng

07:12 23/09/2025

Tro xỉ của các nhà máy nhiệt điện tại Trung tâm Điện lực Vĩnh Tân đang trở thành nguồn nguyên liệu có giá trị sử dụng trong nước và xuất khẩu. Điều này vừa nâng cao trách nhiệm môi trường, bảo đảm các nhà máy vận hành ổn định, vừa thúc đẩy kinh tế tuần hoàn trong ngành năng lượng.

Trung tâm Điện lực Vĩnh Tân nhìn từ cảng than. (Ảnh: Minh Ngọc)

Tiêu thụ 100% tro xỉ phát sinh

Trung tâm Điện lực Vĩnh Tân (tỉnh Lâm Đồng) được quy hoạch 3 bãi xỉ với tổng diện tích khoảng 156 ha. Hiện có 2 bãi xỉ đang vận hành chôn lấp tro, xỉ. Trong đó, các nhà máy của EVN (Vĩnh Tân 2, Vĩnh Tân 4) dùng chung bãi xỉ có diện tích hơn 38 ha, sức chứa khoảng 8,6 triệu tấn. Hàng năm, các nhà máy phát sinh khoảng 1,5 triệu tấn tro xỉ.

Những năm gần đây, tỷ lệ tiêu thụ tro xỉ dần tăng và đến năm nay đã vượt trên 100%. Đây là kết quả của việc ký hợp đồng dài hạn với nhiều đối tác, đặc biệt là đưa vào vận hành dây chuyền phân tách, xử lý tro xỉ ngay tại chỗ (hợp tác với

Công ty CP Sông Đà Cao Cường), có công suất 700.000 m³/năm.

Công ty Cổ phần Sông Đà Cao Cường là doanh nghiệp khoa học công nghệ hợp tác xử lý, tiêu thụ tro xỉ lưu bãi cho các nhà máy nhiệt điện Vĩnh Tân 1 (BOT), Vĩnh Tân 2 và Vĩnh Tân 4. Hiện nay, công ty đã hoàn thành đầu tư giai đoạn 1 về việc xử lý tro xỉ tồn đọng trên bãi, để tạo ra các sản phẩm phục vụ cho ngành vật liệu trong nước và xuất khẩu. Trong đó, dây chuyền xử lý tro xỉ tạo ra sản phẩm tro bay chất lượng cao, xi măng tro bay, vữa khô trộn sẵn và keo dán ốp lát gạch đá,...

Công ty cũng đang đề xuất triển khai hoạt động đầu tư giai đoạn 2 để tạo ra các sản phẩm hàng hóa chất lượng cao theo mô hình kinh tế xanh, tuần hoàn khép kín đầu tiên tại Việt Nam.

EVN coi chất lượng tro xỉ đạt chuẩn là nền tảng cho tiêu thụ bền vững. Các giải pháp đồng bộ đã và đang được triển khai như: kiểm soát chặt chẽ nhiên liệu, tối ưu vận hành lò để giảm than chưa cháy hết (Unburned Carbon), bảo đảm tro xỉ đạt tiêu chuẩn. Song song, EVN đầu tư mạnh mẽ vào hạ tầng vận chuyển và xử lý – từ cải tạo giao thông nội bộ, kiểm soát bụi và nước thải, đến xây dựng đường ống kín dẫn tro bay ra cảng. Điển hình như tại NMNĐ Vĩnh Tân 2, cảng đã được nâng cấp để tiếp nhận tàu đến 50.000 DWT phục vụ xuất khẩu; tại NMNĐ Vĩnh Tân 4 cũng đang triển khai nâng cấp cảng nội bộ để nâng cao tỷ lệ tiêu thụ tro xỉ.

Khoảng 10 năm trước đây, tỷ lệ tiêu thụ tro xỉ trong các nhà máy nhiệt điện của EVN trên cả nước chưa cao. Tuy nhiên, từ 2018 - 2025, EVN đã có những tiến bộ vượt bậc với tỷ lệ tiêu thụ trong cả giai đoạn đạt gần 93%. Từ năm 2022 đến nay, tỷ lệ tiêu thụ luôn vượt 100%, không chỉ xử lý hết lượng phát sinh mà còn giảm dần lượng tồn lưu. Riêng 8 tháng đầu năm 2025, EVN phát sinh 4,57 triệu tấn, nhưng đã tiêu thụ 5,31 triệu tấn, đạt 116%.

Tổng khối lượng tro xỉ còn tồn trữ của các nhà máy điện thuộc EVN hiện nay là khoảng 16 triệu tấn, thấp hơn trung bình phát sinh 2 năm vận hành (là khoảng 20 triệu tấn), đạt được mục tiêu Thủ tướng đã đề ra theo Đề án đẩy mạnh xử lý, sử dụng tro, xỉ, thạch cao của các nhà máy nhiệt điện, nhà máy hóa chất, phân bón làm nguyên liệu sản xuất vật liệu xây dựng và trong các công trình xây dựng, kèm theo Quyết định số 452/QĐ-TTg ngày 12/4/2017.

“Tín hiệu đáng mừng”

Ngày 16/9, trong khuôn khổ chương trình làm việc của đoàn giám sát của Quốc hội về “việc thực hiện chính sách, pháp luật về bảo vệ môi trường kể từ khi Luật

Bảo vệ môi trường năm 2020 có hiệu lực thi hành” tại Trung tâm Điện lực Vĩnh Tân, ông Lê Quang Huy - Chủ nhiệm Ủy ban Khoa học Công nghệ và Môi trường của Quốc hội, đánh giá cao mô hình dây chuyền xử lý tro xỉ tại các NMNĐ Vĩnh Tân 2, Vĩnh Tân 4 của EVN.

Các thành viên đoàn giám sát của Quốc hội khóa XV giám sát dây chuyền xử lý tro xỉ bên trong các nhà máy nhiệt điện tại Trung tâm Nhiệt điện Vĩnh Tân

Chủ nhiệm Ủy ban Khoa học Công nghệ và Môi trường của Quốc hội nhấn mạnh, đây là tín hiệu đáng mừng của nền kinh tế tuần hoàn của Việt Nam: “Có thể nói, đây là một điển hình về tiêu thụ tro xỉ, đầu ra của các nhà máy nhiệt điện than lại được quay vòng trở lại, tạo nên những thành phẩm xuất khẩu quốc tế, mang lại hiệu quả về cả kinh tế lẫn môi trường”.

Ông Tạ Đình Thi - Phó Chủ nhiệm Ủy ban Khoa học, Công nghệ và Môi trường, Tổ trưởng Tổ giúp việc của đoàn giám sát, cũng nhấn mạnh vấn đề môi trường liên quan đến tro xỉ tại Trung tâm Điện lực Vĩnh Tân đã có sự biến chuyển rất tích cực so với thời điểm ông làm trưởng đoàn khảo sát vào năm 2020. “Qua buổi khảo sát thực địa, hiện tại chúng ta rất yên tâm vì có một dây chuyền xử lý vấn đề này” - ông Tạ Đình Thi nói.

Theo EVN, mặc dù tro xỉ của các NMNĐ Vĩnh Tân 2, Vĩnh Tân 4 đã được hợp chuẩn, hợp quy, được các chuyên gia, nhà khoa học đánh giá có chất lượng tốt, phù hợp sản xuất vật liệu xây dựng, phụ gia khoáng xi măng, bê tông hay gạch không nung, nhưng việc tiêu thụ tro xỉ tại Trung tâm Điện lực Vĩnh Tân vẫn có

khó khăn do khoảng cách vận chuyển xa và việc ứng dụng tro xỉ cho san lấp, vật liệu xây dựng chưa được đẩy mạnh.

Vì vậy, EVN kiến nghị Quốc hội và Chính phủ sớm có cơ chế khuyến khích tái sử dụng tro xỉ trong sản xuất gạch không nung, vật liệu san lấp, nền đường và xuất khẩu; ưu tiên áp dụng tại các công trình giao thông, xây dựng, san lấp trên địa bàn Lâm Đồng, Khánh Hòa. Bên cạnh đó, EVN cũng kiến nghị điều chỉnh Chỉ dẫn kỹ thuật tại Quyết định 216/QĐ-BXD (28/3/2019), khuyến khích chủ đầu tư dùng tro xỉ làm vật liệu san lấp, đồng thời cần sớm có hướng dẫn về định mức, đơn giá, quy trình thi công và nghiệm thu.

Tro xỉ - vốn từng được coi là gánh nặng môi trường - nay đã từng bước trở thành một nguồn tài nguyên có giá trị, góp phần vào phát triển kinh tế tuần hoàn. Để công tác tiêu thụ tro xỉ trở thành một trong những điển hình của kinh tế tuần hoàn, góp phần quan trọng vào sự phát triển bền vững của đất nước cần có sự phối hợp đồng bộ và quyết liệt từ các Bộ, ngành và chính quyền địa phương.

Chủ nhiệm Ủy ban Khoa học - Công nghệ và Môi trường của Quốc hội Lê Quang Huy phát biểu kết luận tại buổi làm việc với Trung tâm Điện lực Vĩnh Tân

Trung tâm Điện lực Vĩnh Tân

Địa điểm: tỉnh Lâm Đồng (trước đây là tỉnh Bình Thuận)

Tổng công suất các nhà máy: 4.284 MW (chiếm 4,88% toàn hệ thống).

Tập đoàn Điện lực Việt Nam (EVN) và các đơn vị thành viên quản lý:

+ NMNĐ Vĩnh Tân 2: có 2 tổ máy, công suất 2x622MW, vận hành từ Quý I/2015

+ NMNĐ Vĩnh Tân 4 (gồm Vĩnh Tân 4 mở rộng): có 3 tổ máy, công suất 3x600MW, đưa vào vận hành trong giai đoạn 2017-2019

+ Trung bình hàng năm, các NMNĐ trong EVN trên sản xuất ~15 tỷ kWh, luôn đáp ứng các yêu cầu cung ứng điện cho hệ thống

Trần Mạnh